

سوالات درس ۱۴:

قلمرو زبانی:

- ۱- در بیت «بود بقالی و وی را طوطیی / خوش نوایی سبز گویا طوطیی» چند جمله وجود دارد؟
- ۲- با توجه به بیت «در دکان بودی نگهبان دکان / نکته گفتی با همه سوداگران»: زمان فعل «بودی» و «گفتی» را بنویسید.
- ۳- بیت های زیر را بخوانید و به سوالات داده شده پاسخ دهید.

بر دکان بنشست فارغ خواجه وش

از سوی خانه پیامد خواجه اش

بر سرش زد گشت طوطی کل ز ضرب

دید پرروغن دکان و جامه چرب

مرد بقال از ندامت آه کرد

روزک چندی سخن کوتاه کرد

الف) «فارغ» به چه معنی است؟

ب) «وَش» پسوند «وش» به چه معنی است؟

ج) مرجع ضمیر «ش» در «بر سرش زد»، بقال است یا طوطی؟

د) «ک» در «روزک چندی» نشانه ی چیست؟

۴- مفرد کلمه ی «آشباه» و معنی آن را بنویسید.

۵- «را» در بیت زیر نشانه چیست؟

هدیه ها می داد هر درویش را تا بیابد نطق مرغ خویش را

۶- معادل معنایی واژگان زیر را با توجه به ابیات بیابید.

همانندان : ژنده پوش : مشتری : کاسه مسی :

الف) در دکان بودی نگهبان دکان / نکته گفتی با همه سوداگران

ب) جولقیی سر برهنه می گذشت / با سر بی مو چو پشت طاس و طشت

ج) صد هزاران این چنین اشباه بین فرقاشان هفتاد ساله راه بین

۷- املا ی درست را از کمانک انتخاب کنید .

الف) (حاذق - حازق) و ماهر ب) سنجش و (قیاس - غیاث) ج) طاس و (طشت - تشت)

قلمرو ادبی :

۱- در ابیات زیر نوع جناس را مشخص کنید.

دید پرروغن دکان و جامه چرب بر سرش زد گشت طوطی کل ز ضرب

دست من بشکسته بودی آن زمان چون زدم من بر سر آن خوش زبان

می نمود آن مرغ را هر گون شگفت تا که باش کاندرا آید او به گفت

۲- در بیت «جولقیی سر برهنه می گذشت / با سر بی مو چو پشت طاس و طشت» مشبه و مشبه به را مشخص کنید.

۳- در مثنوی معنوی مطالب عرفانی با چه شیوه ای بیان شده است؟

۴- تمثیل چیست و استفاده از آن چه فایده ای دارد؟

قلمرو فکری :

۱- در داستان «طوطی و بقال» هدف نشان دادن چه نکات و مسائلی است؟

۲- با توجه به بیت « از سوی خانه بیامد خواجه اش // بر دکان بنشست فارغ خواجه وش » بقال از چه چیزی بی خبر بود؟

۳- در بیت های زیر:

کافتاب

ریش بر می کند و می گفت ای دریغ

نعمتم شد زیر میغ

چون زدم من بر سر آن

دست من بشکسته بودی آن زمان

خوش زبان

تا بیابد نطق مرغ خویش

هدیه ها می داد هر درویش را

را

الف) «ریش کندن» نشانه ی چیست؟

ب) منظور از «آفتاب نعمت» چیست؟

پ) «آفتاب نعمتم زیر میغ رفت» کنایه از چیست؟

ت) چرا مرد بقال خود را ملامت می کند؟

ث) چرا به هر درویش هدیه می داد؟

ج) مقصود از «مرغ خویش» چیست؟

۴- به سوالات مربوط به بیت های ذیل پاسخ دهید.

بر دکان	بعد سه روز و سه شب حیران وزار	بنشسته بود نومید وار
تا که باش	می نمود آن مرغ را هر گون شگفت	کاندر آید او به گفت
با سر بی مو چو پشت	جولقیی سر برهنه می گذشت	طاس و طشت
بانگ بر درویش زد که	طوطی اند گفت آمد در زمان	هی فلان
تو مگر از شیشه روغن	از چه ای کل با کلان آمیختی	ریختی
کاو چو خود پنداشت	از قیاسش خنده آمد خلق را	صاحب دل را

الف) مرد بقال برای به حرف در آمدن طوطی چه کار هایی می کرد؟

ب) چه چیزی باعث به حرف در آمدن طوطی شد؟

پ) چه عاملی باعث خنده ی مردم شد؟

ت) طوطی از درویش چه سوالی کرد؟

۵ - پیام کلی بیت ذیل را بنویسید.

گر چه ماند در نبشتن	کار پاکان را قیاس از خود مگیر	شیر و شیر
---------------------	-------------------------------	-----------

۶- در بیت زیر ، مولوی چه عاملی را سبب گمراهی مردم عالم می داند؟

جمله عالم زین سبب گمراه شد کم کسی زابدال حق آگاه شد

۷- معنی روان بیت های ذیل را بنویسید.

در نوای طوطیان

در خطاب آدمی ناطق بدی

حاذق بدی

شیشه های روغن گل را

جست از صدر دکان سویی گریخت

بریخت

۸- با توجه به بیت های ذیل:

لیک شد زان نیش و زان دیگر

هر دوگون زنبور خوردند از محل

عسل

زین یکی سرگین شد و زان مشک ناب

هر دو گون آهو گیا خوردند و آب

ب) ابیات چه ارتباطی با پیام و محتوای درس

الف) چه رابطه ای بین مشک و آهو وجود دارد؟

دارند؟

۹- در بیت های زیر:

فرقشان هفتاد ساله راه بین

صد هزاران این چنین اشباه بین

پس به هر دستی نشاید داد دست

چون بسی ابلیس آدم روی هست

الف) «فرق هفتاد ساله راه» کنایه از چیست

ب) در بیت دوم نیز یک کنایه وجود دارد ، آن را بیابید و مفهوم آن را بنویسید.

۱۰- با توجه به بیت «در دکان بودی نگهبان دکان / نکته گفתי با همه سوداگران»:

الف) منظور از «نکته گفتن» چیست؟

ب) «سوداگران» چه کسانی هستند؟

گروه ادبیات